

Obsah.

Strana

První oddíl: **Základní pojmy nauky o správním právu.**

- § 1. Pojem správy 1
- Nutné východisko nauky o správním právu: pojem správy. — Metoda stanovení pojmu správy. — Metajuristický pojem správy. — Juristické pojmy správy: Správa jako souhrn státní činnosti. Správa jako protiva zákonodárství. Správa jako protiva zákonodárství a soudnictví. — Pokusy o obsahové vymezení správy. — Negativní povaha panujícího pojmu správy: Správa jako souhrn státní činnosti, vyjma zákonodárství a soudnictví, z čehož plyne závislost pojmu správy na pojmech zákonodárství a soudnictví.
- § 2. Správa a zákonodárství 6
- Odloučení správy z celku právního řádu výsledkem t. zv. dělení moci. — Závislost nauky o správním právu na výsledcích obecné státovědy. — Materiální a formální pojem zákona. — Normotvorné akty správy; správa protivou formálního zákonodárství. — Otázka, zda řaditi pomocné funkce zákonodárné k zákonodárství, nebo ke správě. — Otázka, zda akty pravotvorných kolegií: lokálních parlamentů a samosprávných korporací mají zákonodárnou povahu. — Relativnost rozdílu zákonodárství a soudnictví důsledkem relativnosti rozdílu pravotvorby a provádění práva. — Vzdálenost aktů od ústavy kriteriem rozdílu pravotvorby a provádění práva. — Zákonodárství jakožto souhrn ústavou bezprostředně delegovaných státních aktů, jedno, zda vykazují formu zákona, nebo jen příslušný stupeň zákonodárství. — Provádění práva jakožto souhrn státních aktů, delegovaných ústavou. — V důsledku toho kardinální dvojdělení státních funkcí podle toho, zda závisí bezprostředně nebo prostředně na ústavě, v zákonodárství a exekutivu. Dělení exekutivy ve správu a soudnictví.
- § 3. Správa a soudnictví 22
- Synonymita soudnictví a justice. Rozdíl mezi justici a nalézáním práva, mezi justici a vykonáváním spravedlnosti. — Kriteria rozdílu mezi justici a správou. — Nemožnost rozlišovati justici od správy pomocí kvantitativních znaků, nutnost, naléztí znaky kvalitativní. — Pokusy o rozlišování justice od správy na základě domnělých kvalitativních rozdílů: Justice jako uskutečňování právního řádu, správa jako uskutečňování veřejných zájmů. Právo pro justici samoučelem, pro správu prostředkem k účelu. Justice jakožto chtějící, správa

jakožto jednající stát. Justice aplikací právního řádu, správa volnou činností v mezích právního řádu. Justice jako oblast, vázaná zákony, správa jako oblast volného uvažování. Justice jako nalézání práva, správa jako „péče“. — Justice a správa v materiálním a formálním smyslu. Prvenství formálního pojmu justice a správy. — Jednotlivé státní funkce přirazují se k justici anebo ke správě nevědomky na základě příslušnosti a nikoliv na základě dogmatických rozdílů. — Pouhý pozitivněprávní rozdíl v příslušnostech nemůže býti základem právněteoretického rozlišování justice od správy. — Rozdílné právní postavení výkonných orgánů kriteriem rozdílu mezi justicí a správou: v justici vzájemná rovnost orgánů, ve správě nad- a podřazenost orgánů. — Podstata právní koordinace a subordinace. — Soudcovská „nezávislost“ a „závislost“ správních orgánů. — Relativnost tohoto rozdílu mezi justicí a správou. Nezávislost soudcovská jako nepřipustnost příkazů. Administrativní závislost jako závaznost příkazů. — Juristické náznamy nezávislosti správních orgánů. Positivněprávní ustanovení formy příkazů a jejich připuštění kriteriem závislosti orgánů. — Rozlišování justice od správy neleží v podstatě práva, nýbrž vzniklo historicky. — Tendence zeslabiti a překonati rozdíl mezi justicí a správou. — Závislost speciální samostatné nauky o správním právu na existenci protivy závislých a nezávislých státních orgánů. — Úzké pole správní vědy, založené na tomto organizačním momentu právním dovoluje vzniknouti specificky juristickým problémům nauky o správním právu.

- § 4. Správa a metajuristický stát 47
 Pojem správy komplementem pojmů zákonodárství a soudnictví. — Názor, uznávající, že existují státní funkce mimo zákonodárství, soudnictví a správu. — Vláda. Pomocné ústavní činnosti. Mezinárodní styk. Vojenství. Státní nouzové právo. — Hypostase funkcí, vyjmaných ze správy jako „čtvrtá státní moc“ představuje metajuristický stát. — Čtvrtá státní moc souhrnem právních funkcí. Možnost podřaditi ji správě. — Vláda kompetencí nejvyšších výkonných orgánů, sice oprávněných nařizovati, avšak nepodrobených poslušnosti, a tím částí správy, vyznačující se zvláštním postavením svých orgánů.
- § 5. Hlavní dějinné typy správy 64
 Názor o časovém prvenství a pojmové přednosti správy oproti ostatním státním funkcím nemožným. — Historická nahodilost státních funkcí, které má nauka za podstatné funkce státní. Překonání dělení mocí v systému rad. — Libovolné stanovení hranic mezi zákonodárstvím, justicí a správou se strany právního řádu. — Jednotlivé typy správy se zakládají na různém poměru, který vykazuje správa k ostatním státním funk-

cím. — Stát justiční a stát správní. Kompetenční favorizování justice a přednostní postavení justice u srovnání se správou kriteriem státu justičního. Přednostní kompetenční postavení správy u srovnání s justicií při koordinaci justice a správy znakem státu správního. Relativnost protivity justičního a správního státu. Právněpolitické motivy, které vedou k zřizování států typu justičního a správního. — Stát policejní a stát právní. Absolutistický oblažovací stát prototypem, nikoliv však jedinou historickou realizací státu policejního. Policejní stát státem, který nemá generelně stanoveného závazného správního práva, nebo který alespoň nemá správního práva, obdobného právu justičnímu. „Právní stát“ jakožto zvláštní útvar právního státu identického se státem vůbec. Konstituční ústavní stát prototypem, nikoliv však jedinou historickou realizací právního státu. Právní stát státem, který vykazuje kvalifikovaný právní řád; státem, který vykazuje správní právo, stojící na rovní s právem justičním, správu, vykazující formy justice.

§ 6. Správní právo 81

Správa pouhým znakem správního práva. Předmětem nauky o správním právu správní právo. — Pojem práva se předpokládá. — Správní právo obsahově kvalifikovanou částí celkového právního řádu. — Správní právo souhrnem právních norem, které mají aplikovati orgány, povinné poslouchati a oprávněné přikazovati, nebo souhrnem právních norem, které upravují právní funkce, jež možno determinovati příkazy. — Postavení správního práva v systému práva. Správní právo jako část veřejného práva. Správní právo jako řád veřejných zájmů. Správní právo jako řád mocenských vztahů. Domnělé znaky, svědčící pro veřejnoprávní charakter správního práva nejuristickými a nesprávnými. — Postavení, které zaujímá správní právo ve stupňovité výstavbě právního řádu a postavení orgánů povolaných správní právo aplikovati, určuje v celkovém právním řádu systematické postavení práva správního jakožto dílčího právního řádu. — Správní právo výsledkem ústavy a pramenů, ústavou delegovaných.

§ 7. Nauka o správním právu 90

Správní vědy a jejich předměty. — Změna v charakteru správy a změna předmětů nauky o správě. — Metodická nepřipustnost pluralismu předmětů ve správní nauce. Nutnost, omeziti předmět juristické disciplíny na právo, nauky o správním právu na právo správní. — Správní právo jediným problémem nauky o správním právu. Správa sama toliko jejím dílčím problémem, jakožto funkce správního práva. — Odůvodnění samostatné disciplíny o správním právu. — Dělení právních disciplín v disciplínu o ústavním a výkonném právu, a dělení disciplíny o výkonném právu v nauku o právu

justičním a o právu správním analogii dělení státních funkcí. — Nepřípustnost, shrnovati ústavní a správní právo s vyloučením práva justičního v t. zv. nauce o státním právu. Souvislost nauky o správním a o justičním právu. — Omezení problému na obecné právo správní: Obecné správní právo není právem přirozeným, nýbrž abstrakcí z pozitivního práva. Není obecnou částí jednotlivých správních řádů správy, nýbrž představuje všeobecně platné části empirických správních řádů. — Imperialistická správní věda. Úplné vřazení všech „mocenských poměrů“ mezi správní funkce podmínkou úplného vřazení nauky o správním právu do systému právních věd.

Druhý oddíl: Právní řád správy.

- § 8. Prameny správního práva 104
 Formy právních norem, které obsahují správní právo. Formy právních norem, které správa sama vytváří. — Nahodilé a specifické prameny správního práva. — Zákon jako pramen správního práva. Přednostní postavení zákona. Výhrada zákona. — Obyčejové právo jako pramen správního práva. V ústavním státu podmíněno zákonnou delegací. — Observance. — Správní a soudní obyčej jako prameny správního práva. — Státní smlouva jako pramen správního práva. — Mezinárodní právo vůbec jako pramen správního práva. — Nařízení jako pramen správního práva. Zvláštní „právní“ a „správní“ nařízení prameny správního práva. — Autonomní statuty druhem nařízení. — Technika správní normotvorby. Není zákoniků, nýbrž materiální speciální zákonodárství. Nařízení převážnou formou správního práva. Legislativně-politické důvody této zákonodárné techniky. — Stejný význam justičního a správního práva.
- § 9. Subjektivní právo veřejné 137
 Objektivní a subjektivní forma práva. — Představa objektivního veřejného práva jako řádu mocenských vztahů překážkou uznání subjektivního veřejného práva. Dovoluje vzniknouti představě o veřejných povinnostech. — Typy veřejných povinností a oprávnění. — Závislost subjektivního práva na právu objektivním. Smysl subjektivního oprávnění a subjektivní povinnosti. Subjektivní veřejné právo jako kvalifikovaný obsah objektivního práva.
- § 10. Správní uvažování 150
 Subjektivní správní uvažování protivou objektivního práva. — O uvažování vůbec. — Uvažování není zvláštností správního práva, nýbrž podstatným pro celou exekutivu. — Zákonem vázané akty a uvažování. — Zákonodárecovo a soudcevo uvažování. Správní uvažování odlišným od ostatních druhů uvažování nikoliv kvalitativně, nýbrž toliko kvantitativně. Tendence oslabiti tento rozdíl. Uvažování v jednotlivých odvětvích

vích správy. — Právo přikazovati a rozsah uvažování. — Pokus o objektivní determinaci subjektivního uvažování. — Roztřídění uvažování. Povinné a volné uvažování. Technické uvažování. — Vadné uvažování.

- § 11. Postavení správy ve stupňovité výstavbě právního řádu 168
- Správa a správní právo pouhými, na libovůli právního řádu závislými možnostmi. — Souvislost správy a správního práva podstatnou. Představa priority správy před správním právem nemožnou. — Celá správa vždy jedině aplikací práva, pokud se týče, práva správního; základ právní relevance správy. Nejde o právněpolitický postulát, nýbrž o právně teoretickou nutnost. — K potvrzení zásady o bezvýmínečné právní relevanci správy dostačí pouhá kompetenční norma a každá nejmenší determinace správních orgánů. Zákonná správa správou, v níž určitá anebo všechna jednání jsou závislá na zmocnění zákona. Zákonná správa útvarem právní správy státu ústavního. V pochybnostech platí, že správa může rozvíjeti činnost toliko na základě zákona. Dostačuje nepřímá odvoditelnost ze zákona. — Legislativněpolitický podklad zákonné správy: Nepřímá účast lidu na správě tím, že jest správa vázána zákony, které vyšly od zastupitelského sboru lidu. — Princip legality principem, který udává pořadí správy v systému státních funkcí. — Teorie o stupňovité výstavbě práva, užitá na správu.